

Opfølgende pleje, Aktion F4
Projektområde Vasby Mose og Sengeløse Mose i
Høje-Taastrup Kommune
2022-2032
(Delprojekt nr. 007 i RigKilde-LIFE)

Høje-Taastrup
Kommune

Indhold

1. Indledning.....	3
2. Beskyttelsesmæssig status	3
3. Beskrivelse af området og potentiale	4
3.1 Status for området.....	4
3.2 Indsatser i projektperioden	4
4. Målsætning for området	4
5. Plejeanvisninger for området	5
5.1. Tekniske anlæg	5
5.2. Drift af arealerne	5
Kortbilag 1. § 3-naturtyper og kortlagte habitatnaturtyper	6
Kortbilag 2. Tiltag i Vasby Mose og Sengeløse Mose.....	7

Ansvarsfraskrivelse

Indeværende materiale er udarbejdet som led i LIFE projektet LIFE14 NAT/DK/000606 som støttes økonomisk af EU Kommissionen. I henhold til artikel II.7.2 i General Conditions kan de holdninger og den viden, der kommer til udtryk i materialet, under ingen omstændigheder blive betragtet som EU Kommissionens officielle holdning og EU Kommissionen er ikke ansvarlig for den videre brug af oplysningerne i materialet.

Vedtaget på Plan- og Miljøudvalget den 29-11-2022

1. Indledning

Som en del af EU LIFE-projekt, RigKilde LIFE, skal der udarbejdes en plejeanvisning for Vasby Mose og Sengeløse Mose, som er omfattet af projektet.

Projektområdet er på 109 ha, og beliggende nord for Sengeløse By. Der er 57 lodsejere i projektområdet. Moselodderne er i privat eje med undtagelse af Præsteengen, der er ejet af Sengeløse Menighedsråd.

Det er målsætningen i LIFE-projektet at genskabe og udvide arealet med habitatnaturtypen rigkær, 7230, kildevæld, 7220, samt forbedre levesteder for arter.

Målsætningen for Vasby Mose og Sengeløse Mose udspringer fra Natura 2000-planens konkrete mål for naturtyper og arter fra 2010-2015 og er helt eller delvist videreført i seneste Natura 2000-plan (2016-2021).

Denne plejeanvisning implementerer mere detaljeret den eksisterende handleplan for Vasby Mose og Sengeløse Mose. Den beskriver de tiltag, der bruges for at nå de opstillede mål for områdets udvikling af de lysåbne habitatnaturtyper, samt levesteder for arter, og hvordan arealerne skal forvaltes fremover. Plejeanvisningen er gældende for perioden 2022-2032, og vil kunne justeres, såfremt der kommer ny viden på området, eller der viser sig nye eller andre muligheder for at forbedre naturtypernes og arternes bevaringsstatus.

Plejeanvisningerne er udarbejdet i medfør af aktion F4 i RigKilde LIFE-projektet.

Plejeanvisningerne optages som bilag til Natura 2000-handleplan 2016-2021 for Natura 2000 område nr. 140 "Vasby Mose og Sengeløse Mose", hvorved plejeanvisningerne bliver "lovmæssig operationel". Et resume af plejeanvisningerne optages i den kommende handleplan (forventet i 2023).

2. Beskyttelsesmæssig status

Natura 2000-området Vasby Mose og Sengeløse Mose udgøres af habitatområde H124.

Hovedparten af projektområdet er beskyttet jf. naturbeskyttelseslovens § 3 (kortbilag 1).

Ligeledes er der 3 fredningskendelser, der er gældende i projektområdet.

Dette Natura 2000-område er specielt udpeget for at beskytte forekomsten af rigkær (7230) og tidvis våd eng (6410). Der er kortlagt levesteder for skæv vindelsnegl (1014) og sumpvindelsnegl (1016) samt stor vandsalamander (*Triturus cristatus*) (1166) indenfor projektområdet.

Kort over § 3-naturtyper og kortlagte habitatnaturtyper findes på kortbilag 1.

3. Beskrivelse af området og potentiale

3.1 Status for området

Området består af de to store moser Vasby Mose og Sengeløse Mose. Begge moser, men især Vasby Mose, rummer områder af stor botanisk interesse. Moserne er den eneste danske lokalitet med både melet kodriver og halvgræsset rust-skæne. Den største og mest levedygtige bestand af rust-skæne i Danmark findes her.

Naturtyperne rigkær og tidvis våd eng, er i dag begrænset til mindre isolerede forekomster i både Vasby og Sengeløse Mose. Det mest værdifulde rigkær i Natura-2000-området findes centralt i Vasby Mose. Moserne har tidligere været udnyttet til græsning og høslæt, samt under og efter krigen til tørvegravning.

Natura 2000-området er omfattet af 3 fredninger. Alle fredninger er blevet moderniserede med henblik på at sikre naturpleje i områderne. Vasby mose er således fredet igen i 2003, mens Sengeløse Mose blev fredet i 2007. Herudover indeholder Natura 2000-området også en del af fredningen for Katrinebjerg Enge og Nybølle Å, der også er blevet moderniseret i 2014.

3.2 Indsatser i projektperioden

Med projektet er der iværksat følgende tiltag:

- 6,0 ha rigkær (7230) ryddet for tilgroning, samt 3,4 ha tidvis våd eng (6410) er ryddet for tilgroning. Der er ryddet omkring 11 ha potentiel habitatnatur
- 9,2 km hegn, inkl. led, strømforsyning og vandforsyning opsat og der er etableret 8 folde på samlet 36 ha
- Høslæt er udført på godt 10 ha
- Gengrøftning og reetablering af grøfter 430 meter
- 2 vandhuller oprenset og udjævning af brinker med henblik på at forbedre levevilkårene for stor vandsalamander (*Triturus cristatus*) og spidssnudet frø (*Rana arvalis*)
- Afgræsning af 9,4 ha lysåben habitatnatur (rigkær og tidvis våd eng), samt 11 ha potentiel habitatnatur.

4. Målsætning for området

Målsætningen for området er ifølge LIFE RigKilde-projektet, at:

- Genskabe og fremme udviklingen af habitatnaturtypen rigkær (7230) og tidvis våd eng (6410)
- Forbedre levesteder til gavn for stor vandsalamander (*Triturus cristatus*) (Annex II og IV), spidssnudet frø (*Rana arvalis*) (Annex IV), og Skæv vingelsnegl (*Vertigo angustior*) (Annex II) samt Sump Vindelsnegl (*Vertigo moulinsiana*) (Annex II)
- Sammenkæde de isolerede lysåbne naturtyper og genindføre drift med afgræsning
- Bekæmpelse af invasive arter som bjørneklo

5. Plejeanvinsninger for området

5.1. Tekniske anlæg

- Opsætning af 10 drikkevandsanordninger til dyr, samt 3 vandingskar
- Etableret én vandboring til kvægvanding
- Opsat 9 spændingsgivere
- Opsat 7 klaplåger
- Opsat 8 fangfolde
- Opsat 9,2 km hegn med låger, og lavet 8 folde med et samlet areal på 36 ha
- For at sikre en forbedret hydrologi er der gennemført gengrøftning og retablering af grøfter 430 meter, samt udlagt jordsække på 20 meter af briken langs Hove Å.

5.2. Drift af arealerne

Før projektet var både Vasby Mose og Sengeløse Mose under tilgroning med høje urter og træ- og buskopvækst, og kun meget få arealer blev driftet. Tilgroningen er en trussel mod de lysåbne habitatnaturtyper rigkær og tidvis våd eng, som begge er sårbare naturtyper, der kræver fremtidig forvaltning. Stedvis har der været stående vand på terræn med forsumpning til følge, samt indløb af næringsholdig vand fra grøfter, der forringer naturindholdet.

I forbindelse med gennemførelse af RigKilde-projektet er der ryddet godt 20 ha tilgroet eller delvist tilgroet mose. Moseområderne fremstår nu med store lysåbne engområder med vandhuller og spredte træ- og kratbevoksninger. Andre dele af moserne er ladet urørt med præg af lysåben til tæt sumpskov med tørvegravs søer. De ryddede områder er blevet indhegnet, og der er indført græsningsdrift af arealerne i sommerhalvåret.

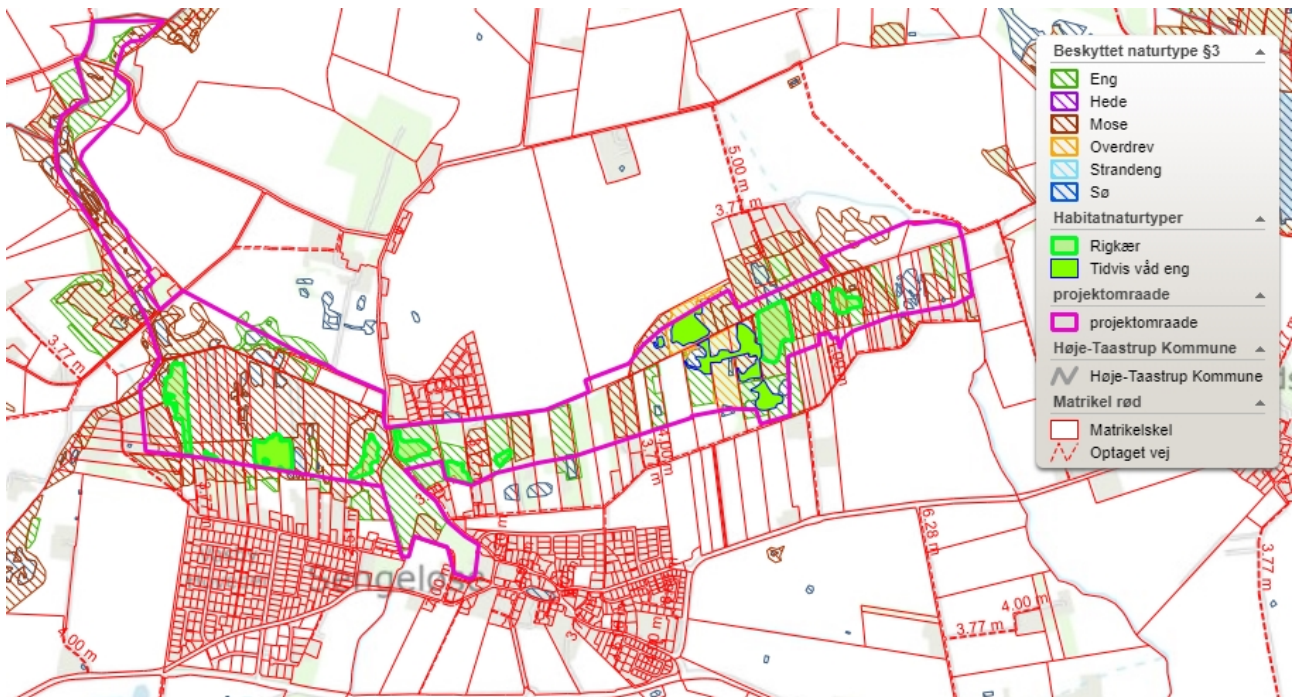
Al drift iværksættes og gennemføres i samarbejde med lodsejere, samt med afsæt i afgørelser om gennemførelse af naturpleje.

Retningslinjer for drift af projektområder:

- Afgræsning foregår med kreaturer i perioden forår til efterår. Præcise datoer for udbinding og hjemtagning kan variere fra år til år afhængig af vejrlig og vækst. De steder, hvor ejer ikke selv ønsker at afgræsse, sørger kommunen for at arealerne bliver afgræsset. Kommunen sikrer, at området plejes efter gældende bestemmelser og retningslinjer. Kommunen tilser området regelmæssigt og planlægger indgreb og pleje således, at området udvikler sig hen imod en natur med gunstig bevaringsstatus.
- Invasive arter som bjørneklo bekæmpes ved afgræsning.
- Græsningstrykket vurderes og fastlægges i samarbejde mellem kommunen og dyreholder.
- Kommunen er ejer af hegn og græsningsfaciliteter. Ejer klargør hvert år hegn og udstyr, samt årlig slåning under hegnet for at sikre opretholdelse af indsatsen og udviklingen af naturen.
- Tilskuds fodring må ikke finde sted. Dog kan der i forbindelse med indfangning af dyr foretages let fodring i fangfold. Evt. restfoder fjernes efterfølgende.

- Det forventes, at der lejlighedsvis kan blive behov for at rydde/høslæt af henholdsvis tagrør og genvækst af rødde, pil, tjørn og birk, indtil området har stabiliseret sig.
- Høslæt kan bruges som supplement i de år, hvor kvæget ikke får afgræsset områderne tilstrækkeligt. Ligeledes vil høslæt kunne bruges til at reducere udbredelsen invasiv gyldenris og på sigt bekæmpe arten i moserne.
- Vedligeholdelse af vandhuller for at forhindre tilgroning.
- Drift af gengrøftninger i Vasby Mose, samt vedligehold af grøft, hvor drænvand løber igennem Sengeløse Mose ud Sengeløse Å varetages af kommunen.
- Tilsyn med vandboring etableret i forbindelse med indførelse af afgræsning i Sengeløse Mose varetager kommunen.
- Såfremt væsentlige forudsætninger for plejeanvisningen ændres, kan den revideres indenfor den 10-årige periode.

Kortbilag 1. § 3-naturtyper og kortlagte habitatnaturtyper

Kortbilag 2. Tiltag i Vasby Mose og Sengeløse Mose

Signaturforklaring

Lilla streg – afgrænsning af LIFE-projektområdet

Blå flade – etablerede foldindhegninger

Gul prik – vandboring til kvægvanding

Gul streg – gengrøftning samt retableret grøft

Orange stjerne – udlæg af jordsække med indløb af åvand

Lysblå prik – oprensede vandhuller